

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Основи фізичної терапії

(назва освітнього компонента)

підготовки бакалавра (на основі ПЗСО, НРК 5)

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 227 Терапія та реабілітація

(код і назва спеціальності)

спеціалізація 227.02 Ерготерапія

(код і назва спеціалізації)

освітньо-професійної програми Ерготерапія

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Основи фізичної терапії» підготовки освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань – 22 Охорона здоров'я, спеціальності – 227 Терапія та реабілітація, спеціалізації – 227.02 Ерготерапія, за освітньо-професійною програмою – Ерготерапія

Розробник: Усова О.В., професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії, к.б.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньої програми:

(Грейда Н.Б.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії
протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 22 – Охорона здоров'я Спеціальність: 227 – Терапія та реабілітація Освітньо-професійна програма: Ерготерапія Освітній ступінь: Бакалавр	Нормативний
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр <u>2-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 28 год.
		Лабораторні заняття 32 год.
		Самостійна робота 80 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

ППП *Усова Оксана Василівна*

Науковий ступінь *кандидат біологічних наук*

Вчене звання *доцент*

Посада *професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії*

Контактна інформація (0507623937, usova.oksana@vnu.edu.ua).

Дні занять (Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>).

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1. Анотація

Освітній компонент «**Основи фізичної терапії**» передбачає надання студентам розуміння теоретичних та методологічних аспектів реабілітації загалом та фізичної терапії зокрема.

Фізична терапія включає взаємодію між фізичним терапевтом, пацієнтом/ клієнтом, іншими фахівцями галузі охорони здоров'я, членами родини/ сім'ї, опікунами, особами що доглядають і громадою у процесі обстеження/ оцінювання потенційних можливостей рухових функцій та погодження цілей подальшого професійного втручання, використовуючи унікальні знання та навички фізичних терапевтів

Сфера практичної діяльності фізичної терапії є динамічною і повинна відповідати потребам пацієнта/ клієнта та громадському здоров'ю. З розвитком знань та технічного прогресу, періодичний перегляд сфери практичної діяльності буде гарантувати, що у ній буде відображено останні наукові докази та залишаться збереженими узгоджені поточні потреби у здоров'ї. Дослідження безперервно забезпечують новими доказами, на яких має будуватись практична діяльність. Безперечно, в першу чергу, це стосується розуміння рухової функції людини, яка займає центральне місце у навичках і знаннях фізичного терапевта

Актуальність вивчення основ фізичної терапії для ерготерапевтів визначається тим, що фізична терапія та ерготерапія взаємодіють у процесі реабілітації пацієнта з порушеннями рухових функцій, що включають фізичні та функціональні аспекти відновлення. Знання основ фізичної терапії дозволяє ерготерапевту краще розуміти механізми травми, хвороби і процесів відновлення, що допомагає розробляти комплексні плани реабілітації.

2. Пререквізити (попередні освітні компоненти, на яких базується вивчення освітнього компонента) – професійна етика, деонтологія та психологія спілкування; фізичне виховання (види оздоровчої рухової активності: нордівська ходьба, калланетика; нормальна анатомія людини з основами функціональної анатомії та кінезіології; основи медичних знань та медична термінологія.

Постреквізити (освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даного освітнього компонента) – клінічні практики.

3. Мета і завдання освітнього компонента:

Метою викладання освітнього компонента «Основи фізичної терапії» є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про загальні принципи фізичної терапії, її види, завдання, ознайомлення з клініко-фізіологічним обґрунтуванням застосування основних та допоміжних засобів фізичної терапії для оптимізації процесу професійної підготовки майбутнього фахівця та розуміння роботи інших фахівців мультидисциплінарної команди для якісної міжпрофесійної взаємодії.

У процесі оволодіння теоретичним матеріалом передбачається вивчення суті реабілітації, її мети, принципів, періодів, етапів; формування професійних компетенцій фізичного терапевта та уявлення щодо реабілітаційного обстеження, оцінювання, діагностування, прогнозування, складання реабілітаційної програми, проведення реабілітаційного втручання.

Основними завданнями освітнього компонента «**Основи фізичної терапії**» є:

- сформулювати базові знання щодо основних принципів реабілітації; класифікації засобів, що використовуються у фізичній терапії; засобів фізичної терапії в різні періоди відновного лікування; показань та протипоказань до застосування засобів фізичної терапії;
- ознайомити здобувачів освіти з векторами професійної діяльності фізичного терапевта; основними законодавчими документами, які регулюють фахову діяльність у галузі реабілітації; стандартними шкалами та тестами обстеження моторної сфери; специфікою реабілітаційного діагностування, складовими оцінювання та прогнозування задля якісної міжпрофесійної взаємодії;
- навчити здобувачів освіти добирати засоби фізичної терапії залежно від діагнозу, клінічного стану, супутніх захворювань, віку, статі пацієнтів, призначеного рухового режиму з метою проведення ефективного реабілітаційного втручання; застосовувати

основні засоби фізичної терапії на різних етапах лікування; проводити реабілітаційну діагностику із застосуванням стандартизованих кількісних та якісних тестувань; вести документацію, що відображає якість реабілітаційного процесу задля якісної міжпрофесійної взаємодії.

4. Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання здобувачі повинні бути компетентними у таких питаннях:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Спеціальні компетентності (СК)

СК 09. Здатність провадити практичну діяльність у межах власної професійної компетентності на засадах національних регуляторних документів, демонструвати розуміння норм та процесів supervізії асистентів ерготерапевтів, професійної та міжпрофесійної співпраці.

СК 12. Здатність до ефективного професійного спілкування, співпраці та міжособистісної взаємодії з особами та групами осіб, які отримують послуги ерготерапії, членами їхніх родин/опікунами та представниками інших професійних груп різного рівня.

Результати навчання (РН)

РН 12. Застосовувати у професійній діяльності знання національних регуляторних документів, норм та процесів supervізії асистентів ерготерапевтів, провадити практичну діяльність у межах професійної компетентності асистента ерготерапевта та демонструвати навички міжпрофесійної співпраці.

РН 15. Вміти ефективно спілкуватись, формувати та підтримувати терапевтичні стосунки з пацієнтом/клієнтом, ефективно співпрацювати в професійному середовищі на основі цінування і поваги до рівних можливостей та заняттєвих прав, різноманітності та мультикультурності.

5. Структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Організаційно-методичні та правові основи фізичної терапії						
Тема 1. Поняття реабілітації та місце в ній фізичної терапії. Основні законодавчі документи, що регулюють діяльність фізичного терапевта	16	4	2	10		ІРС, ДС, РМГ /5
Тема 2. Клінічна та позаклінічна діяльність фізичного терапевта. Етичний кодекс та професійна поведінка	20	4	4	10	2	ІРС, ДС, РМГ /5

Тема 3. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ), застосування у фізичній терапії	20	4	4	10	2	ІРС, ДС, РМГ /5
Разом за модулем 1	56	12	10	30	4	5
Змістовий модуль 2. Основи практичної діяльності у фізичної терапії						
Тема 4. Реабілітаційне обстеження. Клінічні інструменти оцінки пацієнта	24	4	8	10	2	ІРС, ДС, РМГ /5
Тема 5. Складання реабілітаційного діагнозу. Реабілітаційний прогноз.	10	2		6	2	ІРС, ДС, РМГ /5
Тема 6. Складання реабілітаційних програм та ведення документації	8	2	2	4	2	ІРС, ДС, РМГ /5
Тема 7. Проведення реабілітаційного втручання	14	2	2	10		ІРС, ДС, РМГ /5
Тема 8. Наука та дослідження в галузі фізичної терапії, доказова практика в реабілітації, фізичній терапії	18	4	4	10		ІРС, ДС, РМГ /5
Тема 9. Фізична терапія при різних нозологіях	20	2	8	10		ІРС, ДС, РМГ /5
Разом за модулем 2	94	16	22	50	6	5
Всього годин / Балів	150	28	32	80	10	5/120

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях під час вивчення відповідних тем.

1. Наука та дослідження в галузі фізичної терапії, доказова практика в реабілітації, фізичній терапії
2. Фізична терапія в хірургії та травматології
3. Фізична терапія в урології
4. Фізична терапія в гінекології й акушерстві
5. Фізична терапія в дитячій ортопедії
6. Фізична терапія у спортивній ортопедії
7. Фізична терапія при заміні суглобів
8. Фізична терапія в пульмонології
9. Фізична терапія в кардіології й ангіології
10. Клінічно значущі синдроми з точки зору фізичного терапевта.
11. Первинне фізіотерапевтичне обстеження у кардіології
12. Фізіотерапевтичне обстеження в неврології
13. Окремі фізіотерапевтичні інструменти в неврології парезами та плегіями.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті та самостійну роботу. Середовище під час занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти повинні бути одягненими в білі медичні халати.

До початку навчання необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на платформі дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки <https://moodle.vnu.edu.ua/login/index.php> для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Якщо здобувачі освіти після вивчення освітнього компонента мають підсумковий контроль – екзамен (диференційований залік), то максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність за семестр, щоб бути допущеним до екзамену (диференційованого заліку) становить 120 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність за семестр, щоб бути допущеним до екзамену (диференційованого заліку) становить 72 бали. Якщо здобувач освіти за поточний контроль з ОК, форма контролю якого – екзамен, отримав менше, ніж 72 бали, він не допускається до екзамену. Він зобов'язаний доопрацювати всі види поточного контролю до ліквідації академічної заборгованості та набрати не менше 72 бали.

Здобувач вищої освіти має право на зарахування певної кількості балів (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському

національному університеті імені Лесі Українки

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення ОК впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного, округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою (табл. 1).

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у 200-бальну шкалу для освітніх компонентів, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4- бальн а шкала	200- бальн а шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальн а шкала	200- бальн а шкала	4- бальн а шкала	200- бальн а шкала
5	120	3,83	92	2,76	67	1,26	39
4,95	119	3,79	91	2,7	66	1,2	38
4,91	118	3,74	90	2,66	65	1,16	37
4,87	117	3,7	89	2,6	64	1,1	36
4,83	116	3,66	88	2,56	63	1,06	35
4,79	115	3,62	87	2,5	62	1	34
4,75	114	3,58	86	2,46	61	0,96	33
4,7	113	3,54	85	2,4	60	0,9	32
4,66	112	3,49	84	2,36	59	0,86	31
4,62	111	3,45	83	2,3	58	0,8	30
4,58	110	3,41	82	2,26	57	0,76	28
4,54	109	3,37	81	2,2	56	0,7	26
4,5	108	3,33	80	2,16	55	0,66	24
4,45	107	3,29	79	2,1	54	0,6	22
4,41	106	3,25	78	1,96	53	0,56	20
4,37	105	3,2	77	1,9	52	0,5	18
4,33	104	3,16	76	1,86	51	0,46	16
4,29	103	3,12	75	1,8	50	0,4	14
4,25	102	3,08	74	1,76	49	0,36	12
4,2	101	3,04	73	1,7	48	0,3	10
4,16	100	3	72	1,66	47	0,26	8
4,12	99			1,6	46	0,2	6
4,08	98	Менше 3 "Не задовільно "	"Не задовільно "	1,56	45	0,16	4
4,04	97	↓	↓	1,5	44	0,1	2
3,99	96	2,96	71	1,46	43	Менше 0,09	1
3,95	95	2,9	70	1,4	42	0	0
3,91	94	2,86	69	1,36	41		
9,87	93	2,8	68	1,3	40		

Якщо середній бал за 4-бальною системою не зазначений у таблиці, то для перерахунку береться нижчий бал зазначений у таблиці 1.

Політика щодо академічної доброчесності. При недотриманні здобувачем освіти [Кодексу академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки](#), який встановлює загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечує дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, оцінювання роботи не буде відбуватись.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедалайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. Здобувачі не повинні спізнюватися на заняття. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівництвом Університету. У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є екзамен.

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

На екзамен виносяться усі програмні питання освітнього компонента та передбачені силабусом. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 80 балів. Підсумковий бал формується шляхом додавання поточних балів та екзаменаційного балу і становить максимум 200 балів.

Під час ліквідації академічної заборгованості здобувач освіти складає екзамен, який оцінюється від 0 до 80 з урахуванням мінімально допустимого балу на іспиті – 48. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка		Оцінка за шкалою ECTS	
			оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	Зараховано	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре		B	вище середнього рівня
140–149	Добре		C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно		D	непогано
120–129	Достатньо		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–119	Незадовільно (незараховано)		Fx	необхідне перескладання

Питання до екзамену

1. Поняття про реабілітацію.
2. Сучасні стандарти та критерії у сфері реабілітації.
3. Особливості реабілітації дітей.
4. Законодавчо-правова база України в галузі фізичної терапії.
5. Клінічна та позаклінічна діяльність фізичного терапевта.
6. Етичний кодекс та професійна поведінка фізичного терапевта.
7. Визначення основних завдань терапії, коротко- та довготермінових завдань фізичної терапії.
8. Комплексна реабілітація.
9. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).
10. Основні принципи МКФ.
11. Домени МКФ.
12. Кваліфікатори МКФ.
13. Клінічне застосування МКФ.
14. Клінічні інструменти для застосування МКФ.
15. Застосування МКФ у фізичній терапії
16. Поняття реабілітаційного обстеження.
17. Концепція обстеження.
18. Форма комплексного фізотерапевтичного первинного обстеження
19. Оцінка функціонального класу пацієнта.
20. Поняття діагностики і діагнозу.
21. Ергодіагностика
22. Визначення реабілітаційного потенціалу та прогнозу.
23. Специфіка складання реабілітаційних програм.
24. Організаційні вимоги проведення терапевтичних вправ.
25. Міждисциплінарний підхід у процесі реабілітації пацієнтів.
26. Засоби фізичної терапії.
27. Медична етика та деонтологія у професійній діяльності фізичного терапевта.
28. Модель взаємостосунків «фізичний терапевт – пацієнт»
29. Поняття «якість життя пацієнта» у контексті фізичної терапії
30. Наука та дослідження в галузі фізичної терапії.
31. Доказова практика в реабілітації, фізичній терапії
32. Фізична терапія в хірургії та травматології
33. Фізична терапія в урології
34. Фізична терапія в гінекології й акушерстві
35. Фізична терапія в дитячій ортопедії
36. Фізична терапія у спортивній ортопедії
37. Фізична терапія при заміні суглобів
38. Фізична терапія в пульмонології
39. Фізична терапія в кардіології й ангіології
40. Клінічно значущі синдроми з точки зору фізичного терапевта.
41. Первинне фізіотерапевтичне обстеження у кардіології
42. Фізіотерапевтичне обстеження в неврології
43. Окремі фізіотерапевтичні інструменти в неврології парезами та плегіями.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література

1. Григус І.М., Нагорна О.Б. Основи фізичної терапії: навчальний посібник. Херсон: Олді+, 2022. 150 с.
2. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві, 2019. 272 с.
3. Клеценко Л.В. Основи фізичної терапії: курс лекцій для студентів дистанційної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. 126 с.

Додаткова література

1. Беспалова О., Бугаєнко Т., Усова О., Якобсон О., Вайда О., Бударна О. Засоби фізичної терапії у профілактиці та реабілітації літніх людей із саркопенією: аналітичний огляд *УКРАЇНА. ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ*. 2021. № 4 (66) С.69-77. DOI: <https://doi.org/10.24144/2077-6594.4.1.2021.247008>
2. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 368 с.
3. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / за заг.ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. Тернопіль: Укрмедкнига, 2023. 372с.
4. Письмовий твір «Програма амбулаторної фізичної терапії для пацієнтів із синдромом каналу Гійона (тунельний синдром)». /В.О. Мельничук, Н.Я. Ульяницька, О.В. Усова, О.О.Якобсон, Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №109950 від 01.12.2021 р., видане Державною службою інтелектуальної власності України.
5. Трач Р. Я., Усова О. В., Мельничук В. О., Пастушенко І. Ю., Горщар Ю. В., Лях М. В. Ефективність фізичної терапії в реабілітації пацієнтів із контрактурами верхньої кінцівки. *Public Health Journal*. 2023. 4. С. 73-76 DOI <https://doi.org/10.32782/pub.health.2023.4.10>
6. Усова О. В., Мельничук В. О., Пастушенко І. Ю., Лях М. В., Степан Б.Т., Шабала М. В. Ефективність застосування фізичної терапії у гериатричних пацієнтів зі скаргами на біль у спині. *Public Health Journal*. 2023. 3. С. 104-108. DOI <https://doi.org/10.32782/pub.health.2023.3.13>
7. Усова О.В., Шабала М.В., Кулик М. С., Ярута М.П., Лях М.В. Ефективність засобів фізичної терапії у разі остеопорозу в осіб похилого віку. *Public Health Journal*. 2022. № 2. С. 48-51.DOI: <https://doi.org/10.32782/pub.health.2022.2.7>
8. Шевчук Т.Я., Усова О.В., Гайдучик П.Д., Захожа Н.Я., Апончук Л.С., Усова А.О. Оцінка впливу гідрокінезітерапії на фізичний стан організму при сколіозі I-II ступенів у підлітків *Public Health Journal*. 2023. 3. С. 119-125. DOI <https://doi.org/10.32782/pub.health.2023.3.15>
9. Яримбаш К.С., Дорофєєва О. Є., Афанасьєва О. С. Фізична реабілітація осіб з особливими потребами: підручник. Дніпро : Журфонд, 2020. 215 с.

Електронні ресурси:

1. База даних реабілітаційних заходів. URL:www.sralab.org/rehabilitation-measures
2. Опис фізичної терапії. URL: https://uapt.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/PS_Description_of_physical_therapy_FINAL_2015_ukr_web.pdf
3. Професійні стандарти. URL: <https://uapt.org.ua/uk/news/06-02-2023/>
4. Українська асоціація фізичної терапії. URL: <https://uapt.org.ua/uk/news/>
5. Українська асоціація фізичної терапії. URL:<https://world.physio/membership/ukraine>
6. World Confederation for Physical Therapy. Ethical Principles. URL:www.wcpt.org/ethical-principles